

Затверджено на засіданні кафедри
конституційного, міжнародного
та адміністративного права
протокол №1 від «28» серпня 2023 р.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРЖАВНЕ ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН (АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ)»

Для студентів 2-го курсу ОС «Бакалавр» спеціальності 081 «Право» на 2023-2024 н.р.

Тема 1 Конституції зарубіжних країн. Конституційний контроль

Конституції зарубіжних країн: поняття, суть. Основні риси і особливості конституцій зарубіжних країн. Види конституцій. Прийняття конституцій, внесення змін та скасування. Характеристика конституцій, прийнятих після Другої Світової війни. Поняття конституційного контролю. Американська та європейська моделі конституційного контролю. Органи конституційного контролю.

Конституційні основи соціальної, економічної і політичної організації суспільства. Терміни “контроль” “нагляд”. Неконституційність акта. Судові і квазісудові органи. Політичний контроль.

Тема 2 Конституційно-правовий статус людини і громадянина у зарубіжних країнах

Поняття правового статусу особи та його види. Правовий статус особи в різних правових системах. Фізичні особи і основи їх правового статусу.

Поняття громадянства та його основні риси в конституційному праві зарубіжних країн. Громадянство і підданство. Принципи громадянства у зарубіжних країнах. Конституційний принцип рівності громадян.

Поняття: громадянин, іноземець, особа з численним громадянством, апатрид, біженці, переміщені особи. Основні шляхи набуття громадянства (натуралізація, філіація, оптація та інші). Вихід з громадянства. Втрата громадянства. Заходи щодо запобігання апатризму у зарубіжних країнах. Органи, які вирішують питання громадянства.

Визначення та класифікація інституту прав та свобод людини і громадянина. Громадські (особисті) права і свободи. Політичні права та свободи. Соціальні права. Економічні права. Колективні права соціальних,

національних та інших спільнот. Основні обов'язки людини і громадянина в зарубіжних країнах.

Гарантії та захист прав та свобод людини і громадянина (організаційно-правові та нормативно-правові гарантії).

Тема 3 Форми правління і форми державного устрою. Політичний режим

Поняття та види форм держави у зарубіжних країнах. Поняття територіально-політичного устрою зарубіжних країн. Форми державного устрою. Прості та складені держави. Поняття унітарної держави. Форми унітарних держав. Децентралізована унітарна держава. Автономія. Види автономії. Національно-територіальна автономія. Адміністративна автономія. Культурно-національна автономія. Унітарні держави з автономним утворенням. Федерація. Суб'єкти федерації та їх правовий статус. Розмежування повноважень між федераціями та їх суб'єктами. Проблема сецесії суб'єктів федерації. Конфедерація та інші політико-територіальні утворення.

Поняття та класифікація форм правління. Монархічна форма правління. Абсолютна монархія. Обмежена монархія. Дуалістична монархія. Парламентська монархія. Особливості монархії в деяких зарубіжних країнах. Поняття республіки. Президентська республіка. Суперпрезидентська республіка. Президентсько-монократична республіка. Президентсько-мілітарна республіка. Змішана республіка (парламентсько-президентська та президентсько-парламентська республіка).

Поняття та класифікація політичних режимів. Авторитарний режим та його особливості. Тоталітарний політичний режим. Демократичний режим: ознаки та особливості. Проблеми сучасного демократичного режиму у зарубіжних країнах.

Тема 4 Парламент в зарубіжних країнах. Глава держави

Поняття парламенту. Соціальні функції і повноваження парламенту у зарубіжних країнах. Структура парламенту у зарубіжних країнах. Внутрішня організація парламенту та його палат.

Правовий статус парламентарів. Правове регулювання діяльності парламентської більшості та опозиції в зарубіжних державах. Правова природа депутатського мандату в іноземних країнах. Депутатський імунітет. Депутатський індемнітет.

Порядок роботи парламенту (сесії і засідання парламенту). Міжсесійна діяльність парламенту. Постійно-діючі робочі органи парламентів зарубіжних країн. Законодавчий процес. Інші спеціальні парламентські процедури.

Поняття глави держави та його різновиди у зарубіжних країнах.

Правовий статус монарха. Особливості правового статусу монарха в парламентських монархіях.

Правовий статус президента. Посада президента в президентських, парламентсько-президентських, та президентсько-парламентських республіках. Процедура обрання президента. Процедури обрання та усунення з посад глави держави у зарубіжних країнах.

Допоміжні органи і установи при главі держави. Місце глави держави в системі органів влади. Відносини глави держави з парламентом та урядом.

Тема 5 Уряд у зарубіжних країнах.

Поняття виконавчої влади та її місце у системі стримувань та противаг. Поняття, склад та структура уряду. Види урядів. «Тіньові» (опозиційні) уряди. Повноваження уряду.

Формування уряду. Глава уряду. Правовий статус глави уряду в монархіях. Правовий статус глави уряду в президентських, парламентських, парламентсько-президентських та президентсько-парламентських республіках.

Міністерства, відомства, інші органи виконавчої влади у зарубіжних країнах та керівники цих органів.

Програми діяльності урядів. Відповідальність уряду. Відносини уряду та парламенту.

Місцеві органи виконавчої влади у зарубіжних країнах. Правовий статус очільників місцевих органів виконавчої влади.

Поняття судової влади та судової системи у зарубіжних країнах. Основні принципи організації і діяльності судової влади у зарубіжних країнах. Структура судової влади. Принципи здійснення судової влади.

Особливості правового статусу конституційних судів у зарубіжних країнах. Конституційна юрисдикція.

Судові органи. Склад судових органів. Види судових органів. Статус суддів у зарубіжних країнах.

Тема 6 Основи конституційного права держав ЄС (на прикладі Польщі, Франції та Італії)

Конституція Польщі. Порядок зміни конституції Польщі. Вищі органи державної влади. Внутрішня структура Сейму. Депутатські клуби та групи в Сеймі. Повноваження Сенату та його внутрішня структура. Порядок обрання

Сенату. Президент – республіки Польща. Конституційний трибунал, державний трибунал, найвища палата контролю. Уповноважений з прав громадян.

Місцеве самоврядування республіки Польща.

Конституція Франція. Структура Конституції. Особливості конституційного контролю у Франції. Правовий статус Конституційної ради у Франції. Правове регулювання громадських об'єднань. Правове регулювання виборів у Франції. Президентські вибори. Регіональні ради і збори Корсики. Референдум у Франції. Вищі органи державної влади Франції. Парламент. Повноваження парламенту. Регіональне і місцеве управління та самоврядування. Судова влада у Франції.

Конституція Італії. Особливості партійної системи. Права і обов'язки громадян за конституцією Італії. Виборче право і система. Референдум в Італії. Вищі органи державної влади Італії. Обласна автономія і місцеве самоврядування. Судова система Італії. Конституційний суд Італії.

Тема 7 Основи конституційного права США

Конституція США. Принципи державного управління США. Порядок внесення поправок до конституції США. Білль про права. Основи правового статусу особи у США. Соціально-економічна система США. Правове регулювання громадських об'єднань у США.

Законодавча влада у США. Структура та повноваження Конгресу США. Законодавчий процес. Право Конгресу на розслідування.

Президент США. Порядок обрання Президента США. Особливості формування уряду США та його компетенція.

Судова влада США. Система федеральних судів. Верховний суд. Апеляційні окружні суди. Спеціальні суди.

Сполучені Штати Америки – федеративна держава. Місцеве самоврядування та управління в США.

Тема 8 Політичні інститути і конституційне право Великобританії

Конституційне право Великобританії і його особливості. Характеристика Конституції Великобританії. Парламент, його структура. Повноваження, внутрішня організація і взаємовідносини палат. Монарх. Прерогативи корони і її фактична політична роль. Порядок престолонаслідування. Порядок формування та відповідальність Уряду. Правовий статус Уельсу, Шотландії, Північної Ірландії, о. Мен. Основи судової системи.

Тема 9 Політичні інститути і конституційне право Німеччини

Конституційний розвиток Західної і Східної Німеччини після другої світової війни. Основний закон ФРН 1949 р., його характеристика і розвиток. Конституційна реформа 1968 р. Бундестаг і бундесрат. Порядок формування, повноваження. Федеральний президент. Порядок обрання, компетенція і порядок її здійснення. Порядок формування уряду. Статус федерального канцлера. Політико-адміністративний устрій земель. Конституційні основи судової системи.

Керівник курсу

викл. Зінич Л.В.